DZIEKAN
Wydziału Wojskowo-Lekarskiego
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Prof. zw. dr hab. n. med. Jurek Olszewski

Dziekanat
Wydziału Wojskowo-Lekarskiego
wpłynęło dn. 2017 -12- 06
podpis ..... l.dz. 2154

Recenzja pracy doktorskiej Pani Katarzyny Malinowskiej

pt.: "Uwarunkowania lęku i indywidualne strategie radzenia sobie ze stresem u pacjentów z rakiem płuca w okresie okołooperacyjnym".

Przyjęta do recenzji praca doktorska napisana została pod kierunkiem naukowym Prof. nadzw. dr hab. n med. Sławomira Jabłońskiego.

Mgr Katarzyna Malinowska podjęła trudne zadanie polegające na przeanalizowaniu wielu czynników oddziałujących na funkcjonowanie psychiczne pacjentów z rakiem płuca w okresie okołooperacyjnym. Obiektem badań było zjawisko dosyć często obserwowane u chorych onkologicznie, jak negatywne emocje związane z chorobą i jej leczeniem. Doktorantka zajęła się tymi aspektami, które mogą przyczyniać się do wzrostu poziomu lęku u badanych w trakcie leczenia chirurgicznego, należały do nich.: wiedza i doświadczenia, objawy choroby, wsparcie społeczne, style radzenia sobie ze stresem, oczekiwania wobec personelu medycznego i zabiegu operacyjnego. W badaniu próbowano odpowiedzieć na pytanie, jakie metody u pacjentów z rakiem płuca prowadzą do obniżenia poziomu lęku okołooperacyjnego? W analizie brano pod uwagę czynniki demograficzne, a także znajomość diagnozy choroby przez zabiegiem operacyjnym. Przedłożona praca doktorska bez załączników zawiera 216 stron, składa się ze wstępu, dwóch części: literaturowej obejmującej trzy rozdziały oraz części badawczej zawierającej dwa rozdziały. Pracę zamykają dwa rozdziały prezentujące wnioski z części doświadczalnej oraz dyskusję wyników. Rozprawa napisana jest językiem komunikatywnym, styl wypowiedzi jest zrozumiały. W spisie literatury przedmiotu znajdują się 393 pozycje, w tym 118 publikacji anglojęzycznych. Część teoretyczna zawiera omówienie aspektów psychologicznych u pacjentów z rakiem płuca, takich jak: problemy emocjonalne związane z rozpoznaniem choroby oraz uwarunkowania lęku i stresu w opiece okołooperacyjnej. Istotną część pracy zajmują wyniki przeprowadzonych badań, obejmujące analizę czynników oddziałujących na lęk okołooperacyjny. Część badawcza zawiera takie elementy, jak: cel i uzasadnienie podjętych badań, opis zmiennych, hipotez badawczych, metod oraz charakterystykę socjodemograficzną i kliniczną grupy badanej. W swojej pracy doktorantka posługiwała się obok standardowych metod wykorzystywanych w tego typu badaniach, dwoma autorskimi metodami ankietowymi do oceny czynników oddziałujących na lęk okołooperacyjny, które uwzględniają większość problemów omawianych w podjętej tematyce. W części wyniki

badań, przedstawiono szczegółowy raport z badań zawierający dane w formie wielu tabel i rycin obrazujących każdy z omawianych czynników. Materiał graficzny jest przejrzysty i zrozumiały dla oceniającego, doskonale obrazuje tendencje i zależności analizowane w pracy. Podstawowym celem pracy było zbadanie zależności między lękiem okołooperacyjnym a innymi zmiennymi, takimi jak: dane demograficzne, znajomość diagnozy, wiedza o chorobie, stres, lęk jako stan, własne metody radzenia sobie z emocjami przed zabiegiem operacyjnym. Większość hipotez potwierdzono lub potwierdzono częściowo. Wyniki badań wskazują na to, że czynnikami wywołującymi lęk okołooperacyjny u pacjentów były: brak znajomości diagnozy, brak zaufania wobec personelu medycznego, pozyskiwanie informacji o chorobie ze środków masowego przekazu, ból w klatce piersiowej, utrudnione funkcjonowanie codzienne, choroby towarzyszące w wywiadzie, brak wsparcia społecznego. Zauważono niepokojące zjawiska wśród pacjentów onkologicznych, na które należy zwrócić uwagę w opiece onkologicznej. Należały do nich: ograniczony dostęp do pomocy psychologicznej okołooperacyjnej, problemy z kultywowaniem zachowań prozdrowotnych, niski poziom wiedzy o własnej chorobie oraz niedostatek wsparcia społecznego i trudności w radzeniu sobie z chorobą w grupie pacjentów starszych wiekiem. Okazało się, że leczenie chirurgiczne zostało uznane za bardzo ważny etap, a wsparcie ze strony personelu medycznego za znaczący czynnik terapeutyczny dla pacjentów z rakiem płuca. Oczekiwania względem personelu chirurgicznego dotyczyły w większym stopniu aspektów psychologicznych niż medycznych, co wskazuje na konieczność poszerzenia działań personelu chirurgicznego o wsparcie psychologiczne.

Mocnymi stronami pracy są :

1. Interesujący i ważny w medycynie problem badawczy - aspekty psychologiczne u chorych z rakiem płuca w okresie okołooperacyjnym.

2. Dobra orientacja w literaturze przedmiotu i bogate piśmiennictwo, co pozwoliło na stawianie ważnych teoretycznie pytań i problemów badawczych oraz proponowanie ich rozwiązania.

3. Stworzenie dwóch własnych narzędzi pomiaru, które umożliwiły bardzo szczegółową analizę wielu aspektów funkcjonowania pacjentów w odniesieniu do problemu badawczego.

4. Dobry i przejrzysty opis części badawczej (hipotez, przebiegu badania i metod), profesjonalnie przygotowany raport z badań oraz zwięzłe i interesujące podsumowanie wyników.

5. Uzyskano odpowiedź na pytanie, jakie są oczekiwania chorych wobec ośrodka leczącego, co jest bardzo cenne dla środowiska medycznego z uwagi na dobro pacjentów onkologicznych

6. Wnioski uzyskane w powyższych badaniach wzbogacają wiedzę teoretyczną o problematyce lęku u pacjentów z rakiem płuca, a także mogą stanowić podstawę formułowania zaleceń dla personelu chirurgicznego w postępowaniu z pacjentem onkologicznym w okresie okołooperacyjnym.

Słabymi stronami pracy są:

1. Dość obszerna część teoretyczna pracy, która mimo tego iż wskazuje na fascynację tematem i chęć podzielenia się rozległą wiedzą, jest nazbyt szczegółowa i wymaga cierpliwości od czytającego.

2. Wiek osób badanych. Selekcja została dokonana na podstawie większej dostępności do chorych z rakiem płuca po 60 r. ż . Z uwagi na to, warto byłoby przeanalizować czynniki oddziałujące na poziom lęku okołooperacyjnego również u badanych młodszych wiekiem.

Pod względem metodologicznym praca skonstruowana jest poprawnie, choć można by rozważyć rozszerzenie rozdziału „dyskusja", uproszczenie rozdziału „wnioski" z ich przeniesieniem do części końcowej rozprawy. Praca napisana jest językiem komunikatywnym dla czytelnika. Zawarta w rozprawie interpretacja badań empirycznych świadczy o umiejętnościach doktoranta w posługiwaniu się wybranymi metodami, technikami i narzędziami badawczymi. Pomimo drobnych błędów, niemożliwych do uniknięcia przy tak obszernym opracowaniu, strona techniczna pracy nie budzi zastrzeżeń, tabele, ryciny wykonane starannie i czytelnie. Zebrane dane pozwoliły na dokonanie oceny dość dużej grupy pacjentów z rakiem płuca pod kątem poziomu lęku okołooperacyjnego i strategii radzenia sobie ze stresem. Ostatecznie powstała praca, która pod względem merytorycznym i metodologicznym spełnia wszystkie wymogi stawiane tego typu opracowaniom.

Uznaję rozprawę doktorską mgr Katarzyny Malinowskiej za spełniającą warunki stawiane rozprawom doktorskim i wnoszę o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz publicznej obrony.

Samodzielny Publiczny
Wojewódzki Szpital Zespolony w Szczecinie
71-455 Szczecin, ul. Arkońska 4, REGON: 000290274
Szpital Wojewódzki w Szczecinie Zdunowie
70-891 Szczecin, ul. A. Sokołowskiego 11
KATEDRA CHORÓB KLATKI PIERSIOWEJ
KLINIKA CHIRURGII KLATKI PIERSIOWEJ I TRANSPLANTACJI
POMORSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO W SZCZECINIE - WI
resortowe kody ident.: cz. I: 17856; cz. V: 09, cz. VII: 208; cz. VIII: 4520
tel. 91 44 27 272, fax 91 46 29 836

Szczecin 01.12.2017

Z-CA KIEROWNIKA
Kliniki Chirurgii Klatki Piersiowej i Transplantacji
Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie

Dr hab. n. med. Janusz Wójcik